

DŽENET MAKLAUD TROTTER

Kći
PLANTAŽERA
čaja

Prevela
Dijana Đelošević

■ Laguna ■

Naslov originala

Janet MacLeod Trotter

THE TEA PLANTER'S DAUGHTER

Copyright © 2016 Janet MacLeod Trotter

Translation copyright © 2019 za srpsko izdanje, LAGUNA

Kupovinom knjige sa FSC oznakom pomažete razvoj projekta odgovornog korišćenja šumskih resursa širom sveta.

NC-COC-016937, NC-CW-016937, FSC-C007782

© 1996 Forest Stewardship Council A.C.

Za strica Donalda i u znak sećanja na strica Dankana, koji su svoj život započeli u Indiji – duhoviti, ljubazni, zabavni, velikodušni, čovečni i puni neukrotivog optimizma, osećanja za pravdu i vere u ljudski rod – uz divljenje i ljubav.

PRVO POGLAVLJE

Asam, Indija, 1904.

„Napolje!“, zagrmeo je Džok Belhejven iz svoje radne sobe. „I nosi tu smrdljivu hranu sa sobom!“

„Ali, sahibe,* morate da jedete...“

Porcelan se uz prasak rasuo u paramparčad kad je udario u okvir vrata od tikovine.

„Ti bi da me otruješ, jel’?!“, pijano je urlao Džok. „Napolje ili ima da te ustrelim!“

U susednoj sobi, Klarisa i Oliva su se prestravljeno zgledale; mogle su da čuju svaku reč kroz tanke zidove bungalova. Oliva, očiju razrogačenih od straha, ispustila je gudalo violine kad je čula kako njihov otac razbija tanjire. Kleri je skočila iz stolice kraj kamina.

„Ne brini, umiriću ga.“ Usiljeno se osmehnula prestravljenoj mlađoj sestri i požurila ka vratima, gotovo se sudarajući s

---

* Reč arapskog porekla koja znači gospodin. Vezana je za britansko kolonijalno prisustvo u Indiji, a u početku je podrazumevala osobu britanskog ili evropskog porekla. Kasnije se ovom reči iskazivalo poštovanje ili formalno oslovljavanje muškarca uopšte. (Prim. prev.)

Kamalom, njihovim bengalskim kuvarom, koji je žurno izlazio iz očeve radne sobe, s izrazom šoka na bradatim licu. Sledila ga je čitava bujica vulgarnih reči.

„Sahibu nije dobro“, rekao je i brzo zatvorio vrata. „Reži kao tigar.“

Kleri položi dlan na starčevu ruku. Kamal je bio u očevoj službi još od vremena kada su zajedno bili u vojsci, mnogo pre njenog rođenja, te je znao da je razulareni pijanac iza vrata tek suviše bleđa senka nekada krepkog, srdačnog čoveka.

„Mora da je svratio do sela da kupi piće“, prošaputala je. „Rekao je da ide na pecanje.“

Kamal je žalosno odmahnuo glavom. „Žao mi je, gospođice Klarisa.“

„Niste vi krivi“, požurila je da odgovori. Slušali su kako Džok psuje i razbacuje stvari po sobi.

„Nije ni vaš otac kriv“, odgovorio je Kamal. „Već groznica. Kad god ga spopadne, on pije da zaustavi bol. Za nekoliko dana biće kao nov.“

Iako dirnuta Kamalovom odanošću, Kleri je kao i on znala da groznica nije jedino što muči njenog oca. Njegovo opijanje pogoršavalo se nakon užasnog zemljotresa u kome je nastradala njena majka – zgnječilo ju je oboreno drvo dok je ležala u krevetu, trudna s trećim detetom. Džoku je zabranjeno da kupuje alkohol u oficirskoj kantini u Šilongu, dok su se prema njemu odnosili s rezervom u klubu vlasnika plantaža čaja u Tezpuru, u retkim prilikama kad su putovali u unutrašnjost zemlje zbog skupova jahača ili konjskih trka. Kako sebi više nije mogao da priušti sanduke viskija iz Kalkute, zavisio je od jeftine brlje seljaka iz Kasije ali i od činija s opijumom kojima bi umrtvljavao svoj očaj.

„Skuvajte nam čaj“, predložila je Kleri, „i posedite malo s Olivom. Ona ne voli da bude sama, a ja ću se pobrinuti za oca.“

Uputivši Kamalu osmeh ohrabrenja, duboko je udahnu-la i odlučno pokucala na vrata radne sobe. Otac je uzvratilo

uzvikujući nešto na mešavini engleskog i bengalskog jezika. Kleri odvažno odškrinu vrata.

„Babu*“, obratila mu se imenom kojim ga je od milja oslovljavala u detinjstvu, „ja sam, Kleri. Mogu li da uđem?“

„Idi dođavola!“, zarezao je.

Kleri je odgurnula vrata do kraja i kliznula u sobu. „Babu, došla sam da ti poželim laku noć“, navaljivala je. „Pitala sam se da li bi voleo šoljicu čaja pre počinka?“

Pod žutim svetlom uljane lampe videla ga je kako leluja usred krhotina poput jedva preživelog brodolomnika. Plesnive knjige strgnute s polica i krhotine plavo-belog porcelana, s vrbom kao omiljenom šarom njene majke, bile su rasute po drvenom podu usred prosutog pirinča i sočiva dok je pržena riba završila kraj njegovih stopala. Soba je snažno zaudarala na alkohol i znoj, iako je vazduh bio prohladan.

Kleri je ušla u sobu, pokušavajući da sakrije koliko je užasnuta, koračajući preko nereda bez reči. Ako bi mu sada skrenula pažnju na to, samo bi ga razjarila. Ujutro će otac biti pun griže savesti. Sumnjičavo ju je posmatrao, ali više nije prigovarao.

„Babu, dođi da sedneš kraj vatre“, nagovarala ga je. „Ponovo ću je rasplamsati. Izgledaš umorno. Da li si danas upecao ribu? Ama** kaže da su njeni sinovi juče upecali velikog šarana u Um Širpi. Možda da probaš tamo da pecaš sutra. Odjahaću do tamo da izvidim, važi?“

„Ne! Ne treba da ideš napolje sama!“, brzo je rekao. „Leopardi...“

„Uvek sam pažljiva.“

„I oni muškarci“, prosiktao je.

„Koji muškarci?“ Vodila ga je ka izlizanoj fotelji.

„Oni što vrbuju radnike – njuškaju naokolo – prokleti Robsonovi!“, gundao je.

---

* Indijska reč za službenika. (Prim. prev.)

** Dojilja, služavka. (Prim. prev.)

„Vesli Robson?“, pitala je Kleri iznenađena. „S imanja Oksford?“

„Jašta!“, viknuo je Džok, ponovo uznemiren. „Pokušava da ukrade moje radnike!“

Nikakvo čudo što je njen otac u ovakvom stanju. Neki vlasnici velikih imanja pod zasadima čaja poput Oksforda, ponašali su se nemilosrdno tražeći novu radnu snagu koja bi obrađivala njihove ogromne plantaže. Upoznala je Veslija Robsona prošle godine na polo utakmici u Tezpuru; bio je jedan od onih samouverenih mladića tek pristiglih iz Engleske, zgodnih i arogantnih, koji misle da posle samo tri meseca o Indiji znaju više od onih koji u njoj žive čitavog života. Njenom ocu nije se dopao zato što je bio jedan od Robsonovih iz Tajnsajda, moćne porodice koja se od napoličara kao što su to bili i Belhejvenovi, obogatila praveći kotlove, a sada ulaže novac i u proizvodnju čaja. Čini se da sve čega se prihvate iznedri bogatstvo. Robsonovi i Belhejvenovi su se posvađali pre mnogo godina zbog neke poljoprivredne opreme.

„Jesi li video gospodina Robsona?“, zaprepašćeno je upitala Kleri.

„Kampuje tamo kraj Um Širpija“, frknuo je Džok.

„Možda je samo došao na pecanje“, zaključila je, pokušavajući da ga umiri. „Da vrbuje za svoje plantaže čaja, išao bi po selima i delio novac i opijum kao da je sve njegovo.“

„Hoće da me upropasti.“ Džok nije mogao ničim da se odobrovolji. „Takav je bio i matori Robson, istisnuo je mog dedu iz posla. Nikada mu neću oprostiti. A sad su u Indiji – mojoj Indiji! Rešili su da me srede...“

„Ne sekiraj se“, rekla je Kleri i brzo ga smestila u fotelju. „Niko nas neće izbaciti iz posla. Cene čaja će uskoro morati da porastu.“

Pogrbljen i ispijenog lica, sedeo je i posmatrao kako Kleri duvajući raspiruje žeravicu i dodaje grančice. Kad se vatra uz pucketanje ponovo rasplamsala, sobu je ispunio slatki miris

sandalovine. Obazrivo je pogledala oca koji je bradu oslonio na prsa, dremljivo je gledajući ispod spuštenih kapaka. Lice usahlo, koža stara i smežurana, a glava skoro potpuno ćelava. Da nije evropske odeće na njemu, izgledao bi pre kao hindus isposnik nego kao vojnik koji je postao vlasnik plantaže čaja.

Sela je na bok i nastavila da razgoreva vatru. U mislima je mogla da čuje majčin melodični glas kako je prekoreva: „Klarisa, nemoj da čučiš kao neka seljanka već sedi kao dama!“ U poslednje vreme joj je teško da prizove majčino lice: njen brižni osmeh i pronicljive smeđe oči, tamnu kosu pričvršćenu u čvrste uvojke na zatiljku. Na očevom stolu nalazila se porodična fotografija na kojoj ispijaju popodnevni čaj na verandi, beba Oliva je na očevom kolenu, dok se nestrpljiva petogodišnja Klarisa otima iz majčine ruke jer joj je dosadno da mirno stoji zbog fotografa, te joj je lice nejasno. Njena majka je ipak ostala pribrana, kao vitka, prelepa preraphaelitska figura s čežnjivim poluosmehom.

Njihova stara dadilja Ama rekla joj je da sve više liči na majku kako odrasta. Od Džejn Kuper je nasledila tamnu put i krupne smeđe oči, dok Oliva ima svetlocrvenu kosu i svetlu put Belhejvenovih. Dve sestre nisu nimalo nalik jedna drugoj, a samo je Klerinina pojava ukazivala na indijsko poreklo njihove majke mešane rase. Mada zaštićene od društva odrastanjem u Belguriju, znala je da ih u britanskim krugovima smatraju umereno sablažnjivim. Mnogobrojni muškarci su imali indijske ljubavnice, ali je njihov otac izašao iz stroja oženivši se jednom od njih. Džejn Kuper, ćerka britanskog službenika i asamske tkalje svile, ostavljena je u katoličkom sirotištu i obučena za nastavnicu u misionarskoj školi u Šilongu.

Kao da ta uvreda nije bila dovoljna, a Džok je izazvao dodatnu nepriliku očekujući da njegove ćerke budu prihvaćene u anglo-indijskoj zajednici kao da su prave Engleskinje. Povrh svega, ovaj skorojevički vojnik iz divljina Nortamberlenda misli da zna kako se uzgaja čaj.

Kleri je čula okrutne opaske u crkvi i u klubu, i osetila neodobravanje žena iz vojne baze u Šilongu koje bi prekinule razgovor kad bi se ona ušetala u radnje na pijaci. Oliva je mrzela ove odlaske u kupovinu, ali Kleri nije dozvolila da je uskogrudi ljudi uznemire. Imala je mnogo više prava od svih njih da živi ovde, a svoj dom u brdima Asama volela je iz dubine duše.

Ipak je delila očevu zabrinutost zbog imanja. Užasan zemljotres od pre sedam godina je presekao jutra i jutra padine, pa su uz velike troškove morali iznova da sade grmove čaja koji su tek sada dozrevali, dok je tržište za njihovo nežno lišće iščezlo poput jutarnje izmaglice. Nezasita britanska nepca sada su tražila jake, snažne čajevе vrelih, vlažnih dolina Gornjeg Asama. Priželjkivala je da nađe nekoga kome bi se obratila za savet jer joj se činilo da njen otac srlja u samouništenje.

Kleri je pogledala oca koji je zadremao. Ustala je i uzela ćebe s poljskog kreveta u uglu. U proteklih sedam godina otac je spavao ovde pošto nije bio u stanju da uđe u spavaću sobu u kojoj je nastradala njegova voljena Džejn. Kleri ga je ušuškala u ćebe. Promeškoltio se, zatreperio kopcima i otvorio oči. Zagledan u nju, opustio je vilicu.

„Džejn?“, rekao je iznemoglo. „Gde si bila, devojko?“

Kleri je prestala da diše. U pijanstvu ju je često brkao s majkom, i to bi je svaki put potreslo.

„Spavaj“, uzvratila je tiho.

„Deca.“ Namrštio se. „Jesu li u krevetu? Moram da im poželim laku noć.“

Dok se mučio da ustane, ona ga nežno gurnu natrag u fotelju. „Dobro su“, rekla mu je pevajući. „Spavaju, ne budi ih.“

On klonu pod ćebetom. „Dobro“, uzdahnuo je.

Nagnula se i poljubila ga u čelo. Oči su je pekle od suza. Iako ima samo osamnaest godina, oseća breme obaveza. Koliko će još ovako živeti? Ne samo što je plantaža podbacivala, već je i kuću trebalo popraviti, a uz to je Olivina profesorka muzičkog podigla cenu svojih časova. Kleri proguta knedlu narastajuće

panike. Razgovaraće s ocem kada se otrezni. Pre ili kasnije moraće da se suoči s problemima.

Po povratku u dnevnu sobu, zatekla je Olivu šćućurenu u stolici kako grli kolena i ljuljuška se napred-nazad. Kamal je stajao kraj izrezbarenog stola kod prozora i pazio na srebrni čajnik.

„Spava“, obavestila ih je. Oliva je prestala da se ljulja. Kamal je klimnuo glavom u znak odobravanja i sipao čaj Kleri dok se ona smeštala kraj sestre. Položila je ruku na Olivinu kosu i nežno je sklonila s njenog lica. Devojčica se trgnula i odmakla, tela zategnutog kao struna. Kleri je jasno čula soptavo disanje koje je prethodilo napadu astme.

„U redu je“, razuveravala ju je Kleri. „Možeš da nastaviš da se igraš ako hoćeš.“

„Ne, ne mogu“, dahtala je Oliva. „Mnogo sam se iznervirala. Zašto tako viče? I razbija stvari. Stalno nešto razbija.“

„Ne radi to namerno.“

„Zašto ga ne zaustaviš? Zašto ga ne sprečiš da pije?“

Kleri se nemo obratila Kamalu koji je spuštao njenu šolju na stočić s ukrašenim umecima.

„Gospođice Oliva, počistiću nered. Ujutru će sve biti bolje“, rekao je.

„Nikada više neće biti bolje! Hoću moju majku!“, zaječala je Oliva i zakašljala se dahćućim kašljem koji ju je mučio tokom hladne sezone, kao da pokušava da izbaci nezdrav vazduh. Kleri ju je držala i masirala po leđima.

„Gde ti je mast? Je l' u spavaćoj sobi? Doneću je. Kamal će zagrejati vodu da se napariš, jel' tako, Kamal?“

Rastrčali su se da bi se pobrinuli za Olivu sve dok se devojčica nije smirila, a kašalj popustio. Kamal je skuvao čaj s cimetom, kardamomom, karanfilićem i đumbirom. Kleri je udisala aromu dok je ispijala zlatnu tečnost, a napeti nervi su joj se opuštali uz svaki gutljaj. S olakšanjem je opazila da se boja vraća u Olivino bleđunjavo lice.

„Gde je Ama?“, pitala je Kleri, shvativši da je nije videla još od ručka. Bila je preuzuzeta nadgledanjem čupanja korova na plantaži da bi to primetila.

Kamal je prekorno odmahnuo glavom. „Otišla je do sela.“

„Jedan od sinova joj je bolestan“, rekla je Oliva.

„Zašto mi ništa nije kazala?“, čudila se Kleri. „Nadam se da nije nešto ozbiljno.“

„Nikada nije ozbiljno“, zaključio je Kamal, „uvek su to zubobolja ili gasovi, ali Ama odleti kao kvočka.“ Ispustio je neki kreštav zvuk.

Kleri se zagrcnu od smeha dok se Oliva jedva nasmešila. „Ne rugajte se“, rekla je Kleri. „Brine se o vama kao i o svima nama.“

Kamal se iskezi i slegnu ramenima kao da je Amino, i ponašanje njoj sličnih, van njegovog poimanja.

Ubrzo zatim svi su otišli na spavanje. Oliva se sklopčala uz Kleri ispod vlažnih i prohladnih čaršava. U noćima kad je njihov otac bio podgrejan alkoholom, trinaestogodišnjakinja je preklinjala da legne u Klerin krevet. Džok nikada nije uletao u sobu i budio ih, ali od svakog noćnog zvuka – hućanja sove, vriska šakala ili cićanje majmuna – Oliva bi se zastrašena tresla kao prut.

Kleri je ostala budna dugo nakon što je Olivino glasno disanje poprimilo ritam sna. Spavala je isprekidano i probudila se pre zore. Nije imalo smisla da leži i premeće probleme; rano ujutru će otići na jahanje. Isknavši se iz kreveta, Kleri se brzo obukla i izašla iz kuće, zaputivši se ka štalama gde je njen beli poni Prins tiho frknuo u znak pozdrava.

Obuze je milina dok se pribijala uz njega i udisala topli miris životinje. Kupili su ga od butanskih trgovaca prilikom jednog od retkih izleta koji su proveli u podnožju Himalaja nakon majčine smrti. Otac nije mogao da podnese boravak u Belguriju i zato su nekoliko meseci putovali u potrazi za novim obitavalištem s Olivom smeštenom u korpu prebačenu preko dve motke, odakle je uznemireno provirivala ispod velikog

šešira od rafije. Kleri se čvrsti, okretni poni smesta dopao i otac je odobrio kupovinu.

„Butanski poni je superiorna rasa. Naravno da možeš da ga dobiješ.“

Otada ga je Kleri jahala gotovo svakodnevno. Svi su se navikli da je viđaju po imanju i obližnjim šumskim stazama. Lovci i meštani su je pozdravljali, a ona je često zastajala kako bi razmenjivala novosti o vremenu, o životinjskim tragovima i prognoze o monsunu.

Osedlala je Prinsa, tiho mu se obraćajući, i u osvit zore ga izvela na oštar vazduh te niz stazu koja je vijugala od kuće kroz zaraslu baštu. Kad su se probili kroz splet betelovih palmi, bambusa, ratana i žbunja orlovih noktiju, uzjahala je konja, ogrnula se debelim grubim ćebetom i zaputila se niz stazu.

U polutama je mogla da vidi redove šiljastih grmova čaja koji su se stepenasto spuštali niz strmi obronak. Sablasni stubovi dima uzdizali su se s prvih vatri upaljenih u selima skrivenim dole u džungli. Oko nje, na sve svetlijem horizontu, mračno su se ocrtavala gusto pošumljena kupasta brda. Produžila je kroz borovu šumu, sala* i hrastova, dok su noćni zvuci ustupali mesto kricima ptica koje se bude.

Kleri je jahala gotovo čitav sat dok nije stigla do vrha svog omiljenog brda, izbivši na proplanak upravo u času kad je svitalo. Oko nje se nalazilo prevaljeno kamenje starog hrama, koje su odavno osvojile puzavice iz džungle. Kraj njih, pod zaklonom drveta tamarinda**, bila je koliba svetog čoveka izgrađena od palminog lišća i mahovine. Krov je zarastao u cvetove jasmina i mimoze, dok je on održavao prelepu baštu s ružama. Prozirna voda potoka izbijala je iz obližnjih stena, stvarala lokvu, a zatim se gubila pod zemljom. Bilo je to čarobno mesto s mirisnim cvetovima i neverovatnim pogledom koji se pruža

* Shorea robusta (lat.), istočno drvo čvrste građe. (Prim. prev.)

** Tamarinda, indijska urma. (Prim. prev.)

kilometrima unaokolo. Iz svamijeve* kolibe nije se izvijao dim, pa je Kleri pretpostavila da je on na putu.

Sjahala je i pvela Prinsa do lokve da pije. Sedeći na prevalljenom stubu s izrezbarenim tigrovima, zagledala se u svitanje dana. Daleko na istoku, iz mraka su izranjala namreškana tamnozelena brda Gornjeg Asama. Presecajući put kroz plodnu ravnicu, moćna reka Bramaputra bila je skrivena u magli koja se valjala. Iza nje, ka severu, Kleri je posmatrala kako svetlost dodiruje udaljene vrhove Himalaja, koji su se probijali kroz izmaglicu, nazubljeni i uzvišeni, dok su snegom pokriveni obronci rumeneli kako ih je zora budila.

Umotana u ćebe, Kleri je nepomično sedela, kao da je začarana. Kako je sunce dobijalo na snazi a udaljene planine poprimale zlaćanu boju poput krovova hramova, Prins je odlutao pasući travu. Napokon je uzdahnula i ustala. Ovo mesto je uvek uspokojavalo njene nemirne misli. Ostavila je vrećicu čaja i šećera na svamijev prag i ponovo uzjahala Prinsa. Osvrnula se kada je začula nepoznati, tihi zvuk. Dražesni jelen lopatar nagnuo se nad lokvu da pije. Ostala je općinjena time što im se životinja bez straha toliko približila.

Trenutak kasnije, zaglušujući prasak odjeknuo je iz okolnog drveća. Jelen je cimnuo glavom uvis kao da ga je neko povukao naviše. Drugi pucanj se začuo tako blizu da se Prins prestravljenopropeo. Kleri je panićno zgrabila uzde kako bi ga primirila. Treći pucanj pogodio je jelena, kome su noge klecnule poput urušenih karata.

Užasnuta okrutnošću prizora, Kleri je popustila stisak. Prins je neobuzdano i zaprepašćeno načinio nekoliko krugova, klizajući se o mokro lišće. Već narednog trenutka izletela je iz sedla i tupo se sručila na vlažnu zemlju. Glavom je udarila u kamen i pred očima joj se zacrvenelo. Bila je svesna glasova muškaraca koji su nešto uzvikivali i odjeka koraka koji su joj se približavali.

---

* Svami, hinduski verski učitelj. (Prim. prev.)

„Ludače jedan!“, zagrmeo je nečiji duboki glas.

„To je samo domorodac“, bučno se hvalisao drugi. „Ispalio sam hitac upozorenja.“

„Zaboga, ovo je žena!“

Kleri je htela još da čuje, ali su im glasovi lagano utihnuli. O kome to pričaju? Pre nego što je mogla da sazna o kome govore, izgubila je svest.

DRUGO POGLAVLJE

Kad je Kleri došla sebi, ležala je pod platnenim zaklonom. Čovek s gustim crvenim brkovima čučao je na hoklici, zagledan u nju.

„Budi se!“, povikao je, napola se pridižući.

Drugi čovek je zdrobio cigaretu pod čizmom i prišao. Nagnuo se nad njom. Imao je kratko podšišanu tamnosmeđu kosu i glatko izbrijanu, istaknutu bradu. Pažljivo ju je osmotrio radoznalim zelenim očima. Kleri je znala da joj je ovaj naočiti muškarac odnekud poznat i da bi trebalo da zna ko je. Ali ko je on i šta će ona ovde?

„Gospođice Belhejven?“, pitao je, šaljivo izvivši gustu obrvu. „Zahvalni smo što ste otvorili oči.“

„Strašno mi je žao“, požurio je da kaže drugi muškarac. „Nije trebalo da upucam onog jelena dok je bio tako blizu vas. Nikada to ne bih učinio da sam znao da... pa... bili ste umotani u ono ćebe i nosite pantalone kao muškarac, pa sam pomislio... Vidite, pratio sam tog stvora punih dvadeset minuta – nisam želeo da propustim priliku.“

Jelen! Kleri se najednom priseti užasnog prizora prelepe životinje upucane pred njenim očima i Prinsa prestravljenog

od fijuka metaka. Pokušala je da se pridigne, ali joj je u glavi odjekivalo.

„Prins*... gde je?“, jedva je izgovorila.

Muškarac višeg rasta podrugljivo ju je odmerio. „Pretpostavljam da tako ne oslovljavate svoje spasioce?“

„Spasioce?“, Kleri ga prezrivo pogleda. „Umalo da ubijete i mog ponija i mene. A tek onaj siroti jelen...“

Klonula je, dodirujuću glavu tamo gde ju je najviše bolela. Neko joj je oko glave obmotao zavoj. Trgnula se od bola. „Gde je moj poni, Prins?“

„On je izvršno“, rekao je muškarac s vojničkim brkovi-
ma. „Nosači ga hrane. Moram da primetim da je izvršna rasa, gospođice Belhejven. Ali zaista mislim da ne bi trebalo da jašete sami tako rano. Iznenađen sam da vam otac to dopušta. Ova brda su divlja i opasna.“

Kleri ga hladno odmeri. „Jedina opasnost dolazi od lovaca lakih na obaraču.“

Muškarac pocrvene i odstupi. „Robson, koliko vidim, srčana je na svog starog.“

Njegov pratilac se srdačno nasmeja. „Upozorio sam te“, rekao je, ne skidajući pogled s Kleri. „Belhejvenovi su čuveni po svom vatrenom ponosu.“ Kleri je odmah prepoznala taj dubok glas sa severnjačkim akcentom koji je imao i njen otac.

„Vesli Robson!“, povikala je. „Sad se sećam.“

„Polaskan sam“, promrmljao je, „što ste od svih mladića koji su tražili vašu pažnju na sastanku vlasnika plantaža zapamtili upravo mene.“

„Ne treba da vam laska“, uzvratila je ozlojeđeno Kleri. „To je samo zato što mi je otac ukazao na vas kao na jednog od Robsonovih koji donose nevolju, i rekao mi da vas se klonim.“

Vesli se na to samo zakikotao, što je u njoj probudilo srdžbu. „A vi uvek prihvatate očeve savete?“

---

* Igra reči: prince (engl.) znači princ. (Prim. prev.)

Ona porumene. „Naravno.“

„Da li onda po njegovom savetu njegova lepa mlada kći treba da jaše u ove rane jutarnje sate, na dobrih sat vremena od kuće?“

Kleri se s mukom pridiže, besna zbog njegovog snishodljivog tona. „Moj otac zna da sam dobra jahačica. Poznajem ova brda bolje nego što ćete ih vi ili vaš prijatelj ikad upoznati, makar mislili da je sve ovo vaše.“ U glavi joj se zavrtilo kad je stala na noge. „Molim vas, dovedite mi Prinsa.“ A zatim, na sopstvenu sramotu, kolena joj popustiše. Vesli ju je brzo pridržao.

„Polako“, rekao je, držeći je uz sebe. Mirisao je na dim sagorelog drveta i nečeg zemljastog. Bila je dovoljno blizu njega da primeti kratki ožiljak koji mu je nabirao levu obrvu i time naglašavao onaj podrugljiv pogled, a preplanulo lice bilo je prepuno malih bora oko očiju zbog čkiljenja na tropskom suncu. Živopisna zelena boja njegovih dužica prosto je opčinjavala.

„Gospođice Belhejven, niste u stanju da jašete“, bio je nepopustljiv njegov prijatelj. „Nipošto!“

„Bojim se da ćete morati da nam dopustite da se brinemo o vama“, dodao je Vesli. Kleri je prepoznala njegov podrugljiv ton. Postala je i te kako svesna njegovih snažnih ruku koje su je pridržavale, kao i njegovog daha na svojoj kosi. Ponovo je sela nesigurno.

Vesli je jednom od nosača naredio da joj donese vruć čaj i kajganu, prečuvši njene reči da nije gladna. Na sopstveno iznenađenje, halapljivo je pojela kajganu i poslužila se još jednom, dok su muškarci pušili i posmatrali je kao da je neobična, nova vrsta koju su otkrili u šumi.

„Odlično, samo tako!“, rekao je mladi niži oficir, koji joj se predstavio kao Hari Vilson i ponudio joj svoje usluge dok god službuje u vojnim barakama u Šilongu. „Vesli je moj prijatelj, upoznali smo se na brodu dolazeći ovamo, i odlično se slažemo. Delimo ljubav prema ribolovu i lovu. Ovaj kraj je izvrstan za hvatanje ptica. Rečeno mi je da je dobar i za divlje svinje i

medvede, ali dosad nismo imali sreće. Možda bi vaš otac mogao da nas posavetuje?“

„Njegova strast je pecanje“, odgovorila je Kleri. „Mrzi lov na krupnu divljač.“

„Da li znate da je prošle nedelje usred grada pronađen leopard?“, nastavio je Hari kao da se ona nije ni oglasila. „Usred bela dana – došetao se pravo do mesne pijace i vojnog groblja. Sunčao se na nadgrobnom spomeniku kad su ga opkolili. Predivna zver. Pukovnikovoj ženi su od njegovog krzna napravili tepih.“

Kleri se pitala da li ovaj brbljivi vojnik izluđuje svoje saborce neprestanim torokanjem. Možda mu je tišina nelagodna, a možda pati za domom. Ne bi trebalo da ga tako oštro osuđuje jer je i ona čežnju za svojom mrtvom majkom ispunjavala pesmama kojih je mogla da se seti. Mrzela je sada utihlu kuću u kojoj je nekad odjekivalo majčino pevanje. Sklopila je oči kako bi prekinula ovo sećanje.

„Hari, mislim da je gospođica Belhejven umorna“, umešao se Vesli. „Dopustimo joj da se odmori. Jedan od nas bi mogao da odjaše do njenog oca i obavesti ga da je bezbedna.“

„Naravno“, žurno je prihvatio Hari. „Ja ću poći. To je najmanje što mogu da učinim.“

„Nema potrebe“, slabašno se usprotivila Kleri.

„Vi lezite“, naredio je Vesli, poguravši je dublje u šator. „Odvešćemo vas kući kad se odmorite.“

Kleri se predala i legla na poljski krevet. Vesli ju je pokrio njenim ćebetom.

„Malo je sve zbrda-zdola“, izvinjavao se, „ali je dovoljno udobno.“

Odjednom je shvatila da je ovo njegov šator i njegov krevet. Mirisalo je na kamfor i muškarca. Možda bi se i pobunila da joj glava nije bila ozleđena, ali je samo želela da sklopi oči i sačeka da bol prođe.

Smesta je zaspala. Kad se probudila, prvo što je ugledala bio je Vesli koji je kraj ulaza u šator sedeo ispruženih nogu u

stolici na preklapanje i čitao. To ju je iznenadilo. Izgledao je kao energičan čovek, kome čitanje predstavlja zaludan posao, pa ipak su široko čelo i snažne crte lica odavale utisak potpune unetosti u knjigu. Osetio je da ga posmatra i okrenuo se, i tako su se gledali u tišini. Kleri je pocrvenela zbog ove prisnosti – leži u krevetu ovog čudnog i nepoznatog čoveka dok je on u blizini čuva.

„Šta to čitate?“, pitala je sakrivši postidenost.

On je s treskom sklopio knjigu. „*Sport u britanskoj Burmi*“, pročitao je naglas naslov, „pisao je kapetan Polok. Pozajmio sam je iz Harijeve menze. Veoma korisna kad je reč o najboljim mestima za pecanje u Asamu, mada je malo zastarela jer je napisana pre punih trideset godina. Verovatno bih bolje prošao bez nje.“

Bacio je knjigu na pod, ustao i prišao da bolje osmotri devojku. „Klarisa, je l' vam bolje?“

„Da, hvala vam“, odgovorila je i spustila pogled. Uznemirilo ju je što joj je tako blizu i što je oslovljava imenom kao da su prijatelji. „Volela bih da odjašem kući.“

„Još uvek ne možete nigde da jašete. Dozvolite mi da vas pogledam.“ Posegnuo je za njom i uzeo je za ruku. Kleri poskoči na njegov dodir, usplahireno razrogačivši oči. Vesli joj brzo pusti ruku.

„Zašto sam vam toliko nesimpatičan?“, upitao je, mršteći se.

„Ne poznajem vas dovoljno da bih imala bilo kakvo mišljenje o vama“, odbrusila je.

Osmehnu se. „Voleo bih da se bolje upoznamo.“

„Nisam tako mislila“, uzvratila je Kleri iznervirano.

„Recite mi“, izazivao ju je Vesli, „kako vam se činim? Ili ćete dopustiti da se sitne predrasude vašeg oca prema mojoj porodici ispreče našem prijateljstvu?“

Kleri se naljutila što je zadirkuje zbog oca. Nije imao predstavu koliko je Džok propatio, niti ima prava da ga smatra sitničavim. Njen prvi utisak o Vesliju Robsonu kao o nesnosnom

i arogantnom čoveku pokazao se kao istinit. Dovoljno je dugo bila zatočena u ovom šatoru.

„Mislim da ste nadmeni i uobraženi“, uzvratila mu je istom merom.

Vesli se zaprepašćeno zablenuo u nju. Odmakao se i gurnuo ruke u džepove. „Pa, bilo bi lepo da pokažete malo više zahvalnosti.“

„Zahvalnosti?!“, povikala je Kleri. „Kako ste drski! Gledala sam svoja posla, uživala u svitanju na svom omiljenom mestu kad ste pucali na mene i povredili me – silno ste me isprepadali – glava me i dalje boli – a još ste me ismevali pred svojim prijateljem iz vojske kao da sam dete – i moj otac će biti besan kad sazna – samo želim da idem kući!“

Neprijateljski su se gledali. Mišić u obrazu mu se silovito grčio. Očigledno nije navikao da ga neko kritikuje, pogotovo ne devojka. E pa, svejedno joj je da li ga je uvredila. Ovu zbrku je on napravio. Trebalo bi on njoj da se izvini.

Vesli se okrenuo i krupnim koracima izašao iz šatora. Čula je kako izdaje naredbe nosačima, a kad je izašla, oni su već spremili duli, improvizovanu nosiljku od bambusa na motkama.

„Sluge će vas nositi!“, obratio joj se odsečno.

„Radije bih da jašem Prinsa“, rekla je Kleri.

Podrugljivo ju je odmerio. „Ja ću povesti vašeg dragocenog ponija natrag. Ne želim da budem kriv ako se onesvestite i padnete. Ne mogu da dozvolim da se vaš otac još više uznemiri.“

Kleri ga je ljutito pogledala, ali se popela u nosiljku bez ijedne reči. Krenuli su trkom i nedugo zatim zažalila je što je pristala da je nose. Pri svakom trzaju telo bi je zabolelo, a glava odzvanjala. Čvrsto se pridržavala i stiskala zube. Trebalo je da sama odjaše kući, ali od Veslija i Prinsa nije bilo ni traga, iako su je sledili. Kako su se primicali Belguriju, postajala je sve uznemirenija. U kom li je stanju Hari Wilson zatekao njenog oca? Možda je on već oterao mladog oficira s imanja uz psovke

i pucnjavu jer je njegovu ćerku doveo u opasnost. Ili to, ili je još uvek onesvešćen od alkohola.

Posrćući, nosači su se napokon uspeli uz strminu koja vodi do imanja i prišli kući. Kamal i Oliva su im pohrlili u susret.

„Gospođice Klarisa! Alah je milostiv!“, povikao je Kamal, pomažući joj da izađe iz nosiljke.

„Gde si bila?!“, optužujući ju je upitala Oliva. „Uplašila sam se što sam sama. Jesi li ozbiljno povređena?“

„Ne, samo sam malo ugruvana“, odgovorila je Kleri, grleći sestru. „Žao mi je što sam vas uznemirila.“

Oliva je snizila glas. „Trebala nam je večnost da probudimo oca. Morala sam da zagovaram gospodina Vilsona dok ga je Kamal brijao. Njegova sestra svira violu, da li si to znala?“

„Nisam, ali dobro za tebe.“ Kleri joj se uz naprezanje osmehnula. Da nije bilo tog nesrećnog Vilsona, mogla je da se vrati s jahanja a da otac to ni ne primeti.

Kamal je poslao nosače u kuhinju da se osveže, a onda požurivao devojke uz stepenice. Na verandi, zaklonjeni bujnim puzavicama i zadubljeni u razgovor o pecanju, sedeli su otac i Hari.

„Eno je!“, nabusito je povikao Džok. „Moja Kleri! Dođi, curo, da te pogledam.“

Dok je ustajao, Kleri je shvatila koliko je slabašan. Odeća mu je visila, a ruke koje je ispružio ka njoj su podrhtavale. Koža mu je bila boje požutelog pergamenta. Pijanstva su napokon uzimala svoj danak. Danas je izgledao gore nego ikad.

„Oče, dobro sam“, rekla je brzo, „samo sam ogrebalu glavu.“

Nesigurnim korakom joj je prišao i zagrlio bi je da se Oliva nije tako posednički držala za nju. Kleri je istog trenu osetila miris alkohola. Bacila je pogled na sto i primetila da već piju. Uhvatio je njen pogled i smesta počeo da se brani.

„Šta ti bi da pre svitanja odeš u skitnju?! Trebalo je da me probudiš, pa da i ja pođem. Stvarno, Kleri, šta će ovaj zgodni mladi oficir misliti o nama?“

Kleri je zurila u njega. Nije baš mogla naglas da kaže kako je spavao mrtav pijan kad je jutros izašla.

„Imam visoko mišljenje o vama oboma“, brzo se ubacio Hari, ustajući i nudeći joj da sedne. „Molim vas, nemojte biti strogi prema gospođici Belhejven. Isključivo sam ja kriv za taj incident.“

Džok je uzdahnuo kao da nema želju da se raspravlja. „Pa, sve što je važno jeste da se moja cura vratila čitava.“

Kleri je opazila odsjaj suza u njegovim očima i osmehnula mu se u znak ohrabrenja.

Ponovo su seli, a Kamal je doneo Kleri čašu okrepljujućeg likera od rododendrona i njene omiljene slatkiše – krckavi keks s medom i kolač od kokosa. Ona ih je zahvalno podelila s Olivom dok je Hari živahno pričao o pecanju, a Džok dosipao sebi seosku rakiju iz krčaga. Kleri se pitala kad će stići Vesli i bilo joj je čudno što ga niko ne pominje. Sada, kad se bezbedno vratila svojoj kući, zažalila je zbog brzopletih reči koje mu je uputila. Bila je u šoku, ali on nije zaslužio njen prezir.

Prekinuli su ih povici čuvara na kapiji koji su najavljivali da dolazi još neko.

„To je vaš prijatelj?“, pitao je Džok.

„Dovodi Prinsa“, rekla je Kleri, ustala i zaputila se do stepenica.

„Da, dobar momak“, rekao je Hari, pročistivši grlo.

„I on je vojnik, koliko sam razumeo?“

„Ne baš...“

Kleri je zastala i pogledala Harija. Po izrazu njegovog lica shvatila je da njenom ocu nije otkrio identitet svog prijatelja. Nije želeo da on bude taj koji će doneti još loših vesti.

„Njegov prijatelj je Vesli Robson“, rekla je Kleri i namrštila se kako bi upozorila oca. Džok je gledao u neverici.

„Robson?“, profrfljao je. „Ne želim da mi dolazi ovamo...“

„Možda bi trebalo da pođemo.“ Hari je ustao, crven od stida.

„Molim vas, sedite“, rekla mu je Kleri, a onda se obratila ocu: „Znam da je neprijatno, ali gospodin Robson je bio tako

ljubazan da pripazi na mene i dovede Prinsa. On je prijatelj gospodina Vilsona. Zato moramo da budemo učtivi.“

Sišla je niz stepenice pre nego što ju je otac sprečio. Dok su ga uvodili u dvorište, Prins ju je ugledao i zanjištao. Kleri je potrčala i obgrlila njegov topli vrat. Vesli, još uvek na konju, išao je za Prinsom.

„Hvala vam, gospodine Robsone“, rekla je Kleri i podigla pogled. „Molim vas, dođite da se osvežite.“ Oprezno je gledao ka kući. „Moj otac želi i vama da se zahvali.“

Iznenadena ju je pogledao, ali je klimnuo glavom i sjahao. Kamal je pozvao konjušara da odvede konje do štala, dok je Kleri povela Veslija kraj mesinganih saksija za cveće do verande. Džok je odsečno klimnuo glavom i pokazao na stolicu, ali je nastavio da zuri u Veslija dok je ovaj sedao. Kleri je ponudila i sipala piće gostu. Hari je prekidao neprijatnu tišinu trtljajući o pecanju s mušicama i prepričavao svom prijatelju ono što mu je Džok rekao o tome kako meštani koriste koru drveta da upecaju ribu.

Kleri se izvinila. Želela je samo da uroni u toplu kupku i presvuče prljavu odeću. Oliva je ušla za njom u kuću.

„Zgodan je zar ne?“, upitala je stidljivo, uvrćući svoju dugu crvenu kosu.

Kleri je pogledala svoju sestru u ogledalu dok je skidala zavoj s glave. „Pretpostavljam da jeste“, rekla je, oprezno dodirujući odranu čvorugu na slepoočnici. Izgledala je čisto. Ko god da ju je obradio, uradio je to dobro, verovatno neko od slugu.

„Pa, ja mislim da je veoma zgodan“, rekla je Oliva i porumenela. „Upravo onakav muškarac za kakvog bih volela da se jednog dana udam.“

Iznenadena, Kleri se okrenula i nasmejala. „Zaista?“

„Da, zaista.“ Oliva se još jače zarumenela. „Samo što mu se očigledno ti sviđaš.“

„Ne budi smešna“, povikala je Kleri. „Zapravo, sigurna sam da nije tako. On je od onih muškaraca koji misle samo na sebe.“

„Ne budi zlobna“, namrštila se Oliva. „Pa, dopada mi se, ma šta ti rekla. A možda će jednog dana, kad odrastem, misliti i na mene.“

Kleri frknu. „Samo da te otac ne čuje.“

„Zašto da ne? Ocu se dopada. Toliko je uživao u razgovoru o pecanju da nije ni izašao da te dočeka.“

Kleri oseti kako joj krv jurnu u obraze kad je shvatila svoju grešku. „O, misliš na Harija Vilsona!“

„Naravno“, rekla je Oliva i strogo je odmerila. „Na koga si ti mislila?“

Kleri se okrenu kako bi skinula odeću. „Samo sam se šalila. Drago mi je da ti se sviđa. Veoma je mio.“

Oliva se razvedrila. „Da ga zamolimo da ostane na večeri?“

Kleri klonu duhom. „Ako želiš“, složila se.

Na njeno iznenađenje, posetioci su rado prihvatili poziv na večeru, uprkos njenom mlakom pozivu i Džokovom mrgodnom pogledu.

Kad su Hari i Vesli otišli da pecaju ispod obližnjeg vodopada, Kleri je podsetila oca: „Uvek nam govoriš kako Nortambrijanci nikada ne dozvoljavaju da stranci s njihovog ognjišta odu gladni. Sem toga, ti i gospodin Vilson ste se odmah sprijateljili.“

„Ne protivim se gospodinu Vilsonu“, zagrmio je Džok i ljutito se povukao u svoju radnu sobu. Uzdahnuvši rezignirano, Kleri je otišla da se s Kamalom dogovori o jelovniku.

„Da li se vratila Ama?“, upitala je. Kamal odmahnu glavom. Pažljivo mu se zagledala u lice. „Ima li nešto što ne želiš da mi kažeš?“

Kamal nadu obraze dok je uzdisao. „Sluge pričaju.“

Slegnu ramenima.

„I?“

„Kažu da je njen najmlađi sin veoma bolestan. Ona ga neguje.“

„Šta mu je?“, pitala je Kleri zabrinuto.

Kamal izgovori veoma tiho. „Prvo malarija, a sad dizenterija.“

„Malarija?!“, začudila se Kleri. „Ali toga nema u brdima.“ Izraz na Kamalovom licu probudio je u njoj sumnju. „Da li je radio u dolini, za naše suparnike?“

Kamal klimnu glavom, i u strahu se osvrnuo oko sebe. „Gospođice Klarisa, o ovome ne smete da pričate.“

Kleri srce jače zalupa. „Prekršio je ugovor, zar ne? Pobegao je.“ Kamal ponovo klimnu glavom. Ona ga zgrabi za ruku. „S kog imanja? Samo nemojte da mi kažete da je pobegao s imanja Oksford?“

„Da“, skoro nečujno je rekao.

„Neka nam je bog u pomoći.“ Kleri zadrhta. „U selu nam je begunac s Robsonovih plantaža čaja, a njihov glavni ucenjivač nam dolazi na večeru!“

Kamal stavi prst na usne kako bi je ućutkao. Kleri je u neverici odmahivala glavom. „Moram da odem do Ame – da joj nekako pomognem.“

Kamal je izgledao prestravljeno. „Ne, gospođice Klarisa, samo ćete pogoršati stvar. Vaš otac će se raspitivati. Biće veoma uznemiren zbog toga što je Amin sin radio za vlasnike velikih plantaža. A onda će saznati sahib Robson, i sve će otići dođavola.“

Kleri je oklevala. „Poslednje što želim jeste da dovedem Amu u nepriliku ili da vidim kako Vesli Robson odvodi njenog sina.“

Kamal klimnu glavom. „Morate da se odmorite. Glava vam još nije dobro.“

Kleri je popustila. „Hoćete li da pošaljete neke lekove Ami?“

Kamal je pristao i Kleri se povukla u svoju sobu da prilegne. Oliva joj je došla u posetu.

„Hoćeš da ti čitam?“, pitala je.

Kleri se osmehnu. „Bilo bi lepo.“

Oliva je odabrala roman Tomasa Hardija s police za knjige koju im je otac napravio i počela da čita. Kleri se divila tome što je njena sestra, velikim delom samouka, toliko uznapredovala u lepim veštinama. Talentovana je i kao slikarka. Majka ih je podučavala kao male, ali Oliva je imala samo sedam godina

kad im je majka nastradala. Kleri je nastavila da je podučava u matematici, a ona i Ama učile su je da šije, kroji i kuva. Ali Džok je s njom delio ljubav prema čitanju i ohrabrivao njene muzikalne i umetničke veštine. Svirao je violinu u mladosti, a kad je Oliva napunila deset godina, svirala je njegovu staru violinu toliko dobro kao i on. Džokovo zanimanje je zgasnulo u poslednjih nekoliko godina, ali je Kleri bila odlučna da se novac za održavanje domaćinstva rastegne kako bi Oliva dva-put mesečno imala časove s profesorom iz Šilonga.

Kleri je zaspala uz ritmični glas svoje sestre i probudila se tek kad je sunce zašlo iza brda a džungla oživila od večernjih zvukova. Osećajući se mnogo bolje, ustala je i brzo obukla svoju najlepšu haljinu, koju je nasledila od majke, svilenu, boje breskve i s čipkom bež boje. Pažljivo je iščetkala kosu i udesila je u odrešene uvojke kako bi pokrila oderotinu na slepoočnici. Dok se spremala, Vesli joj se neprestano vraćao u misli. Možda ga je brzopleto osudila. Tek je stigao u Indiju i još uvek pokušava da se privikne.

Bilo joj je jasno da bi im Vesli mogao biti od koristi. Već je pravio karijeru u trgovini čajem i imao je podršku moćnih ljudi. Zašto njegovo prisustvo ne bi okrenuli u svoju korist? Požurila je do kuhinje, ali ju je Kamal isterao.

„Pobrinite se za goste, gospođice Klarisa. Sve je pod kontrolom.“

Po zvucima je zaključila da su gosti na verandi i da su nagovorili Olivu da im nešto odsvira. Zastavši nakratko u pomrčini, Kleri oseti kako je muzika uznosi jednako kao i prizor napregnutog, strasnog izraza lica njene sestre dok svira. Oliva nikad nije tako srećna kao kad je obuzeta muzikom ili usredsređena pred štafelajem. Kleri obuže snažno zaštitničko osećanje prema sestri. Moraće da se postara da se njeni talenti razviju. Moraće da imaju prihode od plantaže čaja kako bi sestrina budućnost bila obezbeđena. Treba im kapital kako bi pregurali loše razdoblje pre nego što novo žbunje sasvim izraste. Potrebna im

je finansijska pomoć. Posmatrala je Veslija, opuštenog u stolici, očigledno zanetog mislima. Treba im novac kakav Robsonovi i ljudi poput njih mogu da obezbede. Možda će biti teško uveriti Veslija, a ubediti njenog oca da saraduje još teže, ali mora da pokuša. Za početak će biti ljubaznija prema Vesliju Robsonu.

Kad je Oliva završila sa sviranjem a muškarci počela da aplaudiraju, Kleri je duboko udahnula i iskoračila pod svetlost lampe. Hari je skočio na noge.

„Gospođice Belhejven, izgledate očaravajuće. Nadam se da se i bolje osećate?“

Ona se osmehnula. „Mnogo bolje, hvala vam.“

Vesli je iznenađeno zurio u nju, kao da je vidi prvi put. Odocnelo je ustao i izvukao stolicu do svoje.

„Želite li da sednete?“

Ona klimnu glavom i sede na ponuđeno mesto.

„Da li ste nešto upekali?“, pitala je.

Hari je istog trena započeo dugu priču o vodopadu, bistrim rečnim lokvama i veličini ribe. Kleri je sve vreme bila svesna toga da je Vesli posmatra, ožiljak koji mu je izdizao obrvu u znak čuđenja nije pokazivao o čemu zaista razmišlja. Obazriv je prema njoj još od sukoba tog jutra kad ga je optužila da je arogantan i natuknula da nije prijatelj Belhejvenovih. Mora nekako da ga opusti ako želi da se ostvari njen plan o pozajmici.

Kad je Hari napokon zastao da udahne vazduh, Kleri se okrenula prema Vesliju i osmehnula.

„Gospodine Robsone, nadam se da ste i vi zaljubljeni u brda Kasije kao i vaš prijatelj?“

Pažljivo je osmatrao njeno lice, sumnjičavog pogleda, kao da misli da pokušava da ga prevari.

„Veoma mi se dopadaju“, odgovorio je. „Imaju nekakvu divlju lepotu kakvu nisam video nigde drugde u Asamu.“

Ona zatrepta, ali izgleda da je to rekao jer je stvarno tako mislio.

„Možda biste želeli da sutra obidete naše imanje? Plantaža je u cvatu, a mi proizvodimo veoma fin čaj najboljeg kvaliteta. Je li tako, oče?“

Džok se namršti. „Ne želimo da naši protivnici saznaju sve naše tajne, zar ne?“

„Nisu to protivnici“, brzo je dodala Kleri, „već kolege, vlasnici plantaža.“

Vesli ju je gledao sa zanimanjem, ne krijući iznenađenje što je stala u njegovu odbranu.

„Na kraju krajeva“, nastavila je, „potrebni smo jedni drugima da bismo uspeali. Sigurno da za sve nas ima mesta na tržištu?“

Vesli se napokon osmehnuo. „Gospođice Belhejven, sasvim ste u pravu – niko od nas ne može da preživi ako je sam. Bio bih presrećan da mi pokažete imanje.“

„Ne!“, prasnuo je Džok. „Ja ću vam ga pokazati.“

Nastala je neprijatna tišina. Kleri je promenila temu, raspitujući se kod Veslija za život u dolini. Izgleda da je njegovo geslo da naporno radi i da se zabavlja kad stigne. Proводи mnogo vremena učeći posao, a povremeno uživa u trkama u Tezpuru ili u lovu.

„Vesli nije čovek koji će noću traćiti vreme da se karta u klubu“, ubacio je Hari. „Mesto ga ne drži.“

Kamal je najavio da je večera poslužena i Kleri ih je povela u trpezariju koju su retko koristili. Hladna memla je ustuknula pred razigranom vatrom, a vlažne mrlje na zidu prigušila je prijatna svetlost sveća. Razgovor nije prestajao jer je razgovorljivi Hari bio za stolom, a Kleri ga je zasmejala anegdotama o stanovnicima Šilonga. I Oliva je neobično živnula. Kleri se potrudila da i otac učestvuje u razgovoru koliko god je moguće kako bi zadržao dobro raspoloženje. Nije preterivao u piću, a činilo se da mu i društvo prija. Na Klerino olakšanje, Vesli je pridoneo tome tako što je iskazivao poštovanje prema priličnom znanju njenog oca o Asamu i što ga je zapitkivao

o svemu, od vrsta bambusa do razlike u zemljištu. Džok se osećao polaskanim i počeo je da pokazuje naklonost prema mladiću.

Večera je odmicala u dobrom raspoloženju tako da je Kleri odlučila da ponovo usmeri razgovor na uzgajanje čaja.

„Kakva su poboljšanja na imanju Oksford?“, upitala je njihovog gosta.

Vesli je sa sve više žara pričao o mehanizaciji i ogromnim, novim mašinama koje su nabavili da suše i motaju listove čaja.

„Tako se napreduje“, izjavio je. „Veći obim poslovanja i masovna proizvodnja.“

„Ali uvek će postojati tražnja za nežnijom aromom čaja“, suprotstavila mu se Kleri, „koji se gaji na većim visinama i bere početkom sezone.“

Vesli slegnu ramenima. „Možda – ako se imanjem dobro upravlja. Ali toliko manjih plantaža je propalo zato što je njihovo održavanje skupo, a procedure neefikasne.“

„Na primer?“, namrštio se Džok.

„Sistem rada“, naveo je Vesli. „Potrebni su vam radnici na licu mesta, preko čitave godine, a ne da dolaze i odlaze u sezonama kad im je volja ili kad je loša berba.“

Kleri se ukočila kad je otac gnevno odgovorio: „Smatram da je srećan radnik uspešan radnik. Naši berači žive u selima i odlaze kući svojim porodicama svake večeri, kao što treba.“

„Kao i naši“, istakao je Vesli. „Samo što žive na imanjima gde bolje možemo da iskoristimo njihovo vreme.“

„Kao zupčanici u mašini.“ Džok je postao uvredljiv.

„Rad je naporan, ali se prema njima postupa pravično. Mnogi od njih dolaze iz mnogo gorih mesta gde ne mogu da zarade za život.“

Prisetivši se u tom trenutku Aminog bolesnog sina, Kleri je morala da upita: „Ako im je život tako dobar, zašto ih prisiljavate na obavezujući ugovor da bi ostali?“

Vesli je oštro pogleda. „Nikoga ne prisiljavamo da ostane, ali čitav sistem propada ako dozvolite kulijima* da dolaze i odlaze kako požele. To se ne dešava ni u jednoj drugoj grani privrede, pa zašto bi se onda dešavalo u uzgajanju čaja?“

„Čak i ako se razbole od malarije i ne leče se?“

On skupi oči. „Zvuči mi kao da pričate o nekom konkretnom?“

„Ne.“ Kleri pocrvene. „Govorim uopšteno.“

„Imamo doktore koji brinu o zdravlju kulija i njihovih porodica“, rekao je Vesli. „Niste dobro obavešteni.“

Džok tresnu šakom o sto. „Moja kći je i te kako dobro obaveštena! Ona zna o čaju više nego što ćete vi ikada znati.“ Postajao je sve gnevniiji. „Da se niste usudili da krivite male plantaže zbog pada cene čaja. To nije zbog naše neefikasnosti već zbog velikih imanja poput vašeg koja su postala gramziva i pregusto zasađena čajem. Uzgajate previše čaja lošeg kvaliteta. A korišćenjem svih tih novotarija od mašina i upravljanjem plantažama kao da su fabrike, sve će biti još gore. Možda znate sve o kotlovima i plugovima, mladi Robsone, ali čaj je nešto sasvim drugo. Ne može se organizovati kao vojska!“

„Ali može!“, Vesli je bio podjednako nadahnut. „U tome grešite.“

„Možda ima mesta za obe metode“, predložila je Kleri, pokušavajući da umiri rasplamsalu raspravu i proklinjući sebe što je izazvala mladog plantažera.

„Ne, nema!“, povikaše Džok i Vesli.

Hari se usiljeno nasmeja, osećajući se neprijatno zbog sve većeg neslaganja. Razmetljivo je rekao: „Gospođice Belhejven, vidim da ste prilično upućeni u trgovinu čajem za tako mladu devojkicu. Bolje da to prepustite muškarcima, slažete se? Možda dok momci sutra budu razgledali imanje, vi i vaša sestra želite da gledate mene kako pecam?“

„O, da!“, smesta se oglasila Oliva. „Zar to ne bi bilo divno, Kleri? Mogla bih da ponesem blok za crtanje.“

---

* Radnik iz Azije. (Prim. prev.)

„Vi ste i slikarka?“ , povikao je Hari, prihvativši promenu teme.

„I to veoma dobra“ , rekla je Kleri, prigušivši ozlojeđenost zbog potcenjivačkih opaski koje joj je uputio ovaj oficir. „Mogla bi da poneseš štafelaj i boje.“

Olivino lice živnu. „Da, molim.“

„Onda smo se dogovorili.“ Hari je blistao.

Ubrzo zatim, Kleri i Oliva su se povukle kako bi muškarci mogli da puše. Kleri je nagovorila sestru da pođe u krevet, obećavši joj da će rano ustati da bi se pridružile gospodinu Vilsonu kraj vodopada. Sedela je na verandi i osluškivala prigušenu raspravu koja je dopirala iz trpezarije. Otac i Vesli su se još uvek sporili oko uzgajanja čaja. Kleri se osećala potpuno iscrpljeno. Bilo je budalasto što je pokušala da preobrati ovu dvojicu tvrdoglavih muškaraca kad su toliko slični.

Pola sata kasnije gosti su se pojavili na verandi i oprostili se.

„Mislim da se vaš otac malo umorio“ , rekao je Hari. „Povu-
kao se u radnu sobu.“

Kleri klimnu glavom. Hari joj se zahvalio na večeri i naklonio u znak pozdrava. Vesli joj je uputio drzak, odmeravajući pogled. Kleri je pomislila da nema poverenja u nju koliko ni ona u njega. Uzeo ju je za šaku kao da će da se rukuje s njom, a onda se predomislio. Prineo ju je svojim usnama i okrznuo joj kožu poljupcem. Razrogačila je oči, a telom joj je prostrujao talas uzbuđenja pri dodiru. Vesli ju je posmatrao, podigavši zainteresovano svoje tamne obrve kao da je naslutio promenu u njoj. Držao ju je za ruku duže nego što je pristojno. Kleri nije izvukla šaku.

Hari pročisti grlo. „Robson, stari moj, idemo!“

„Hvala vam na veoma prijatnoj večeri“ , promrmljao je Vesli i pustio joj ruku.

Osetila je čudno razočaranje zbog njegovog odlaska. „Bilo mi je zadovoljstvo“ , odgovorila je Kleri.

Sumnjičavo joj se osmehnuo, kao da misli da mu se ruga. „Jedva čekam sutrašnji dan.“ Okrenuo se da ode.